

Asia: OM 82/52/2017

Arviomuistio kansalaisaloitemenettelyn toiminnasta 2012–2017

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne muistiossa läpikäytyihin muutosehdotuksiin kansalaisaloitemenettelyssä?

Deliberatiivisen demokratian instituutti kiittää lausuntopyyynnöstä ja esittää seuraavat näkökohdat:

Arviomuistion näkemys kansalaisaloitteen merkityksestä demokratian toimivuuden parantajana on osuva. Kansalaisaloiteinstituutio on todennäköisesti merkittävin viime vuosina käyttöön otettu uusi osallistumistapa.

Yksittäisistä muutosehdotuksista esitämme huomion vain kannatusilmoitusten julkisuuteen. Kansalaisella tulisi olla itsemääräämisoikeus oman kannatusilmoituksensa julkistamiseen. Järjestelmän tulisi tarjota vaalisalaisuuden periaatteen tavoin mahdollisuus mielipiteen julkaisematta jättämiseen jos kansalainen niin haluaa.

Muita huomioita kansalaisaloitemenettelystä tai kansalaisaloitemuistiosta?

Kansalaisaloitteiden ja kansalaisraatien yhteentoimivuudesta on tunnistettu hyviä kansainvälisiä esimerkkejä ainakin Yhdysvalloista Oregonin osavaltiosta.

Citizens' Initiative Review -menettelyssä valitaan 18-24 hengen raati kuuntelemaan eri intressiryhmiä ja niiden pohjalta tekemään oma valistuneen esityksensä äänestäjille. Raadin tuotosten on havaittu tuottavan vaikutuksia (<http://participedia.net/en/methods/citizens-initiative-review>)

Kansalaisaloitteiden valmisteluun on myös toivottu tukea, jotta ne saataisiin perinpohjaisemmiksi ja niillä olisi paremmat edellytykset menestyä. Keinovalikoimassa voisi olla:

a) kansalaisraati ennen aloitteen jättämistä, joka kuulisi eri osapuolia, tutkijoita ym ja ehdottaisi sen pohjalta aloitteen jättäjille parannuksia

b) kansalaisraati kun aloite on jätetty, syventämään ymmärrystä eri puolista ja antamaan päättäjille ulkopuolista näkemystä. Tähänkin voisi kuulua asiantuntijoiden ja eri osapuolten kuulemisia.

Osallistujat valittaisiin tilastollisesti mahdollisimman edustava otos suomalaisia.

Edustavat ja vuorovaikutusta korostavat menettelyt voisivat parantaa kansalaisaloiteinstituution toimivuutta.

Muurinen Raimo
Deliberatiivisen demokratian instituutti ry